



**Република Србија**  
**ВРХОВНИ СУД**  
**Рев 12875/2023**  
**21.11.2024. године**  
**Београд**

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Зорана Хаџића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиоца ДОО „Еко градња пројект СГ“ из Ковина, чији је пуномоћник Никола Мађинца, адвокат из ..., против тужених Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво – Одељење у Пожаревцу и АА, судије Вишег суда у Смедереву, ради заштите од дискриминације, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против решења Апелационог суда у Београду Гж 732/23 од 16.03.2023. године, у седници одржаној 21.11.2024. године, донео је

## **РЕШЕЊЕ**

**ОДБИЈА СЕ**, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против решења Апелационог суда у Београду Гж 732/23 од 16.03.2023. године.

**ОДБИЈА СЕ**, као неоснован, захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка.

## **Образложење**

Решењем Вишег суда у Смедереву П 123/22 од 17.01.2023. године одбачена је тужба тужиоца поднета Вишем суду у Смедереву дана 20.12.2022. године у односу на тужену АА, судију Вишег суда у Смедереву.

Решењем Апелационог суда у Београду Гж 732/23 од 16.03.2023. године одбијена је, као неоснована, жалба тужиоца и потврђено решење Вишег суда у Смедереву П 123/22 од 17.01.2023. године.

Против правноснажног решења донетог у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију из свих законом прописаних разлога.

Испитујући правилност побијаног решења, у смислу члана 408. у вези члана 420. ст. 1. и 6. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 10/23) Врховни суд је оценио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према стању у списима, тужбом се тражи да се утврди да је тужена, као поступајућа судија дискриминаторски поступала према тужиоцу у поступку Вишег суда у Смедереву П 33/16, са предлогом да се одреде мере заштите наведене у тужби, а поводом службених радњи, такође ближе наведених у тужби.

Код таквог стања ствари, правилно су нижестепени судови тужбу тужиоца у односу на тужену АА оценили недозвољеном, због чега је применом одредбе члана 294. став 1. тачка 6. ЗПП одбачена.

Одредбом члана 21. Устава Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 98/2006) прописано је да су пред Уставом и законом сви једнаки. Свако има право на једнаку законску заштиту, без дискриминације. Забрањена је свака дискриминација, непосредна или посредна, по било ком основу, а нарочито по основу расе, пола, националне припадности, друштвеног порекла, рођења, вероисповести, политичког или другог уверења, имовног стања, културе, језика, старости и психичког или физичког инвалидитета.

Одредбом члана 142. став 2. Устава прописано је да су судови самостални и независни у свом раду и суде на основу Устава, закона и других општих аката, када је то предвиђено законом, општеприхваћених правила међународног права и потврђених међународних уговора. Одредбом члана 145. ст. 2, 3. и 4. Устава је прописано да се судске одлуке заснивају на Уставу, закону, потврђеном међународном уговору и пропису донетом на основу закона. Судске одлуке су обавезне за све и не могу бити предмет вансудске контроле. Судску одлуку може преиспитивати само надлежни суд, у законом прописаном поступку. Одредбом члана 149. Устава је прописано да је судија у вршењу судијске функције независан и потчињен само Уставу и закону. Сваки утицај на судију у вршењу судијске функције је забрањен.

Одредбом члана 151. Устава је прописано да судија не може бити позван на одговорност за изражено мишљење или гласање приликом доношења судске одлуке, осим ако се ради о кривичном делу кршења закона од стране судије.

Одредбом члана 1. Закона о судијама („Службени гласник РС“, бр. 116/2008, 58/2009-УС, 104/2009, 101/2010, 8/2012 – УС, 121/2012, 124/2012- УС, 101/2013, 111/2014- УС, 117/2014, 40/2015, 63/2015- УС, 106/2015, 63/2016- УС, 47/2017) је прописано да је судија независан у поступању и доношењу одлуке. Судија суди и пресуђује на основу Устава, закона и других општих аката, потврђених међународним уговорима, општеприхваћених правила међународног права.

Чланом 5. став 1. истог закона прописано је да судија не може бити позван на одговорност за изражено мишљење или гласање приликом доношења судске одлуке, осим ако се ради о кривичном делу кршења закона од стране судије. Одредбом члана 6. став 1. истог закона је прописано да за штету коју судија проузрокује незаконитим или неправилним радом одговара Република Србија. Одредбом члана 22. истог закона је прописано да је судија слободан у заступању свог схватања, утврђивању чињеница и примени права, у свему о чему одлучује. Судија није дужан да икоме, па ни другим судијама и председнику суда, објашњава своја правна схватања и утврђено чињенично стање, изузев у образложењу одлуке или кад то закон посебно налаже.

Одредбама Закона о забрани дискриминације („Службени гласник РС“, бр. 22/2009) уређена је општа забрана дискриминације, облици и случајеви дискриминације, као и поступци заштите од дискриминације. Одредбом члана 2. став 1. тачка 1. тог закона прописано је да у овом закону изрази "дискриминација" и "дискриминаторско поступање" означавају свако неоправдано прављење разлике или неједнако поступање, односно пропуштање (искључивање, ограничавање или давање првенства), у односу на лица или групе као и на чланове њихових породица, или њима блиска лица, на отворен или прикривен начин, а који се заснива на раси, боји коже, прецима, држављанству, националној припадности или етничком пореклу, језику, верским или политичким убеђењима, полу, родном идентитету, сексуалној оријентацији, имовном стању, рођењу, генетским особеностима, здравственом стању, инвалидитету, брачном и породичном статусу, осуђиваности, старосном добу, изгледу, чланству у политичким, синдикалним и другим организацијама и другим стварним, односно претпостављеним личним својствима. Чланом 41. став 1. овог закона прописано је да свако ко је повређен дискриминаторским поступањем има право да поднесе тужбу суду, којом се у смислу члана 43. тачка 2. истог закона може тражити утврђење да је тужени дискриминаторски поступао према тужиоцу или другоме.

У конкретном случају тужилац тужбом тражи утврђење да је тужена дискриминаторски и незаконито поступала према тужиоцу, на начин означен у тужби. Међутим, утврђење права које се у смислу одредби Закона о забрани дискриминације и Закона о парничном поступку тужбом у односу на тужену судију тражи није подобно за судску заштиту, јер у смислу цитираних одредби члана 151. Устава Републике Србије и члана 5. Закона о судијама, судија не може бити позван на одговорност за изражено мишљење или гласање приликом доношења судске одлуке. Због тога је имунитет који ужива судија његово право да буде изузет од примене појединих прописа који се на друга лица редовно примењују, у конкретном случају примене прописа Закона о забрани дискриминације. Поред тога из цитираних одредби Устава и закона произлази да је судија самосталан и независан у свом раду, потчињен само Уставу, закону и другим општим актима и да судску одлуку може преиспитивати само надлежни суд, у законом прописаном поступку. То значи да тужиоцу, за случај сумње у правилност донетих одлука судије у поступку пред Вишим судом у Смедереву у предмету П 33/16 стоје на располагању редовни и ванредни правни лекови као правна средства прописана законом ради преиспитивања одлука које је тужена као судија донела.

Тужба против судије са захтевом за утврђење да је поступајући у предметима у вршењу судијске функције (процесном радњом или одлуком) повредио неко људско право странке зајемчено Уставом и законом (у конкретном случају подношење тужбе ради утврђења дискриминаторског и незаконитог поступања туженог према тужиоцу) код јасних правила о постојању имунитета и непостојању непосредне одговорности судије за грешке и пропусте у обављању судијске функције, не представља захтев о којем се може расправљати и одлучивати у смислу члана 1. ЗПП и у том смислу не ужива судску заштиту. Заштита странке јасно је дефинисана и обезбеђена кроз Уставом и законом прописана правила о одговорности државе (са правом регреса против судије). Зато подношење тужбе непосредно против судије који поступа у одређеном предмету може да указује на злоупотребу процесних права странке (члан 9. став 1. ЗПП).

С обзиром на изложено, правилна је оцена нижестепених судова да због недостатка туживости као процесне претпоставке за мериторно одлучивање не постоји интерес тужиоца за подношење тужбе и да тужбу треба одбацити.

Неосновани су наводи ревизије тужиоца да ниједном одредбом Закона о забрани доскриминације није прописана сходна примена одредби Устава Републике Србије. Закон о забрани дискриминације јесте посебан, специјални пропис којим се уређује општа забрана дискриминације, облици и случајеви дискриминације, као и поступци заштите од дискриминације. Међутим, одредбе овог посебног закона не прописују непосредну одговорност судије за поступање у предмету које би се могло подвести под дискриминацију у смислу тог закона, па се код Уставом прописаног имунитета судије одредбе Закона о забрани дискриминације не могу применити у конкретном случају.

Из наведених разлога, на основу одредбе члана 414. став 1, у вези са чланом 420. став 6. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија  
Весна Субић,с.р.**

За тачност отправка  
Заменик управитеља писарнице  
Миланка Ранковић